

Дата: 25.04.2023р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 6-А

Тема. Симфонічні варіації.

Мета. Ознайомити з особливостями жанру симфонічних варіацій, особливостями композиційної будови, ознайомитися з прикладами варіацій для оркестру, з творчістю М. Равеля, повторити динамічні відтінки та тембри інструментів симфонічного оркестру.

Розвивати вміння учнів уважно слухати симфонічну музику й надавати характеристику динаміці та тембральній забарвленості музичних інструментів, характерним засобам музичної виразності твору, розвивати вміння висловлювати власні музичні враження від прослуханого твору, розвивати вміння знаходити спільні риси між видами мистецтва.

Виховувати інтерес до слухання класичної вокальної музики та виконання дитячих пісень українських композиторів.

Хід уроку

Перегляд відеоуроку за посиланням <https://youtu.be/L2AB0mQS6tg> .

1. Організаційний момент. Музичне вітання.

2. Актуалізація опорних знань.

Розкажіть про жанр концерту. Твори яких композиторів належать до цього жанру?

У чому особливість жанру концерту?

Що ви знаєте про концерт К. Сен-Санса? Які засоби його виразності пам'ятаєте?

Яку пісню ми вивчали на уроці?

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

4. Новий матеріал для засвоєння.

Болеро (ісп. bolero) — іспанський парний народний танець та музичний жанр, що виник наприкінці ХVІІІ століття. Музика у ньому підкреслюється ударами кастаньєт.

Темп — помірно швидкий з поступовим прискоренням. Своєю виразністю нагадує пантоміму.

Цікаво, що цей танець, за однією з версій, був створений іспанським танцівником Себастьяно Сересо близько 1780 року. Виконується болеро під акомпанемент гітари й барабана, а самі танцюючі відбивають на кастаньєтах додатково складні ритмічні фігури, що сплітаються в надзвичайно примхливий візерунок. Відомо багато різновидів болеро, характерних для різних областей Іспанії.

Музичне сприймання. М. Равель. «Болеро» https://youtu.be/6fyue3RIj_A.

Аналіз музичного твору.

1. Про що «розповів» вам твір?
2. Які музичні інструменти виконували цей твір?
3. Який танець ви собі уявляєте?
4. Як змінюється мелодія протягом усього твору?
5. Що є особливим і незмінним у творі?
6. Розкажіть про свої враження від музики.

Відомості про особливості творчості М. Равеля на прикладі його симфонічних варіацій.

Моріс Равель спочатку мав намір написати «Болеро» не для оркестру, а для балетної постановки. Твір був уперше виконаний 22 листопада 1928 року в паризькому «Гранд-Опера» під час вечора балерини Іди Рубінштейн. Оркестром диригував Вальтер Старам. «Болеро» здобуло особливу популярність завдяки оригінальному звучанню. Особливість цього твору — незмінний повтор однієї ритмічної фігури, що виконується на ударних інструментах. Цей ритм діє майже гіпнотично. Музика ніби поступово насувається на слухача. На тлі чіткого ритму, який звучить спочатку тихо (піано), лунає основна мелодія танцю, з кожним разом додаються не тільки нові духові інструменти (від одного інструмента — до всього оркестру), а й поступово зростає динаміка твору (від піанісимо — до фортисимо).

Таким чином протягом 24 варіацій у звучанні оркестру:

- незмінними залишаються **ритм, мелодія;**
- змінюється **зabarвлення** звучання, **тембр** та **динаміка, гучність** звучання.

Пригадайте, які музичні інструменти входять до складу симфонічного оркестру.

Зверніть увагу, яким складом оркестр виконував «Болеро»: 2 флейти пікколо, 2 гобої, англійський ріжок, 2 кларнети, бас-кларнет, 2 фаготи, контрафагот, 4 валторни, труба пікколо, 3 труби, 3 тромбони, туба, 3 саксофони, литаври, 2 малі барабани, тарілки, гонг, тамтам, челеста, арфа та струнні (скрипки, альти, віолончелі, контрабаси).

Біографія композитора.

*Моріс Жозеф Равель (Joseph-Maurice Ravel)
(7 березня 1875 — 28 грудня 1937) — французький композитор*

Моріс Жозеф РАВЕЛЬ (1875-1937)

Французький композитор, яскравий представник музичного імпресіонізму. Він продовжив і розвинув пошуки у сфері гармонії й оркестрування, екзотичної ритміки.

На музику Равеля вплинули різні музичні течії: від американського джазу до фольклору Європи та Азії. Він є автором опер, балетів, творів для оркестру («Шехеразада», «Іспанська рапсодія»), концертів для фортепіано з оркестром, вокальних та камерно-інструментальних творів.

В основу музичного жанру симфонічні варіації покладено варіаційну музичну форму.

Музичний словничок

Варіаційна форма — музична форма, в якій основна тема зазнає різноманітних змін (варіацій).

Цікаво, що варіації бувають і в інших сферах життя. Наприклад: у математиці (варіація функції, варіаційне числення), в біології (генетична варіація), у фізиці (варіаційний метод, магнітна варіація).

Виконання творчого завдання.

Візьміть пензлик та фарби. Послухайте ще раз музику «Болеро» та спробуйте зобразити за допомогою кольору динаміку й темп твору. Можливо, для зображення чудового танцю вам знадобляться ще й лінії, які передадуть характер твору.

Руханка <https://www.youtube.com/watch?v=vFZBThvBP0Y> .

Розспівування. Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу <https://youtu.be/2wDT025CY1Y> .

Виконуємо пісню. «Весна прийшла у рідний край». Сергій Ігнатенко
<https://youtu.be/mXiuDUM7ecg> .

5. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- Розкажіть про те, яку музику ми слухали на уроці.
- Розкажіть про особливості звучання симфонічного оркестру протягом усього твору. Як змінюється мелодія протягом його звучання?
- Що означає варіаційна форма? Наведіть приклади варіацій, які ми слухали на уроці.

6. Домашнє завдання.

Відшукайте цікаві факти про життя та творчість французького композитора Моріса Равеля. Роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaal@gmail.com .

Повторення теми «Історія реквієму та літургії».